

Maitoala pärjännyt liha- ja viljasektoria paremmin

Hintarakenne-tutkimus ei kata viime vuotta ja Venäjän kauppasulun vaikutuksia.

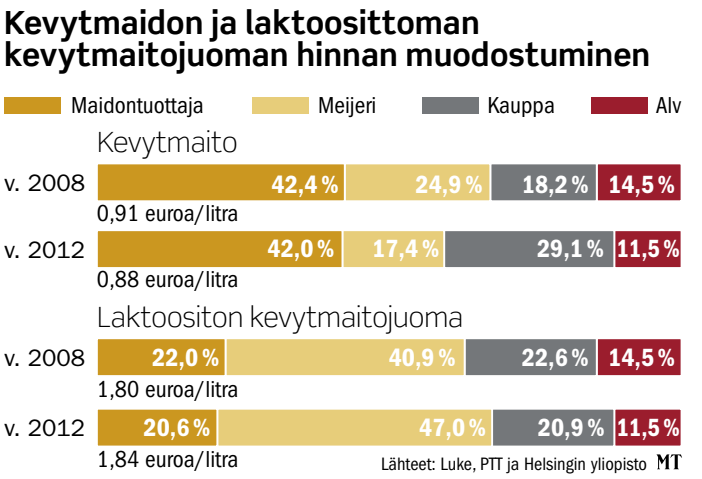
Sekä tuottajat, meijerit että kauppa pystyivät kasvattamaan maidosta ja maitotuotteista samaansa reaalihintaista rahavirtaa vuodesta 2005 vuoteen 2013. Liha- ja viljasektori eivät tähän ole pystyneet.

Menestyksen syy ovat lisäarvotuotteet eli pitkälle jalostetut maitotuotteet, Pellervon taloustutkimus PTT:n maatalous-ekonomisti **Kyösti Arovuori** kertoo. Hyviä esimerkkejä ovat laktoositon maitojuoma, maustetut rahkat ja rahkajuomat.

Maitosektorin hintarakenteita ja rahavirtoja selvittävä tutkimus julkaistiin tiistaina.

Viime aikojen mullistukset puuttuvat

Tutkimuksen mukaan kauppa kasvatti osuuttaan kotimaisten maitotuotteiden kuluttajahinnoista vuosien 2008 ja 2012 välillä. Teollisuuden osuus pysyi ennallaan ja tuottajien osuus

laski hieman.

Tutkijoiden mukaan tulos kuvaa hyvin maitosektorin hintarakenteiden perusteita, vaikka varsinaiset mullistukset maitosektorilla tapahtuivatkin vasta tutkimusjakson jälkeen. Kilpailu- ja kuluttajavirasto syytti vuoden 2013 alussa Valioa saalistushinnoittelusta, minkä jälkeen Valio nosti nestemaidon tukkuhintaa selvästi. Venäjän kauppasulku viime elokuussa toi uuden mullistuksen ja käynnisti tuottajahintojen laskun.

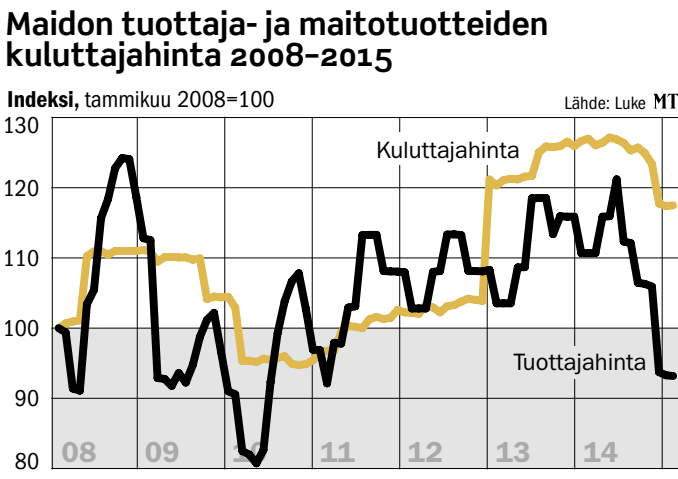
Maitotuotteiden kuluttaj hinnat ovat nyt laskeneet

kahdeksan prosenttia viime vuoden huipusta. Samaan aikaan tuottajahinta on laskenut viidenneksen. Entistä isompi osa maitotuotteiden kuluttajahinnoista katoaa siis nyt muiden kuin tuottajien taskuun.

Tutkijat selvittävät vuoteen 2012 päättyvää aineistoa sillä, että teollisuuden ja kaupan välisen hinnoittelu kuuluu liikesalaisuuksien piiriin ja siitä on vaikeaa ja hidasta kerätä tietoa.

Tuotteittain isoja vaihteluita

Tutkija **Ari Peltoniemi** Kul-

Tutkimusjakson jälkeen tuottaja- ja kuluttajahintojen välinen kulu on leventynyt.

osuus maitojuoman kuluttajahinnasta kasvoi kuusi prosenttiyksikköä. Kaupan osuus laski vajaat kaksi prosenttiyksikköä ja maatalouden runsaan prosenttiyksikön.

Lisäarvotuotteet tuovat rahaa ketjuun

Kyösti Arovuori huomauttaa, ettei hintakeskustelussa kannata liikaa takertua siihen, mikä on ketjun kunkin osan osuus tuotteen kuluttajahinnasta.

Kun kyseessä on pitkälle jalostettu, hintava erikoistuote, tuottajahinnan osuus siitä jää väkisinkin alemmas kuin vaikkapa tavallisen kevytmaidon kohdalla. Erikoistuote tuo kuitenkin maitoketjuun enemmän jaettavaa.

Maitosektoria käsittelevä raportti on Luonnonvarakeskuksen, Helsingin yliopiston Kuluttajatutkimuskeskuksen ja Pellervon taloustutkimus PTT:n yhteistyön tulos.

SATU LEHTONEN

Maidontuottaja toivoo keskustelua tuottajahinnoista

”Tuottajan osuus hinnoista on ollut heikoilla kantimilla jo pitkään”, harmittelee Vieremällä Pyöreän kylässä maitotilaa isännöivä **Juha Eskelinen**.

”Tuottaja tekee työn ja on voimaton, kun hinnasta neuvotellaan.”

Eskelinen kokee, että kuluttajat luottavat tuottajaan, mutta toivoisi heidän tukensa näkyvän paremmin myös tuottajan saamassa tilissä.

Tilanteen muuttamiseksi hän toivoo, että tuottajahinnoista keskusteltaisiin enemmän. Eskelisen mielestä olisi hyvä, jos kuluttajat tuntisivat hintojen muodostumisen nykyistä tarkemmin.

Kotimaisten tuotteiden alkuperämerkintöjä saisi Eskelisen mukaan kehittää, että ulkomaiset tuotteet eroaisivat selkeästi kotimaisista.

Miehen korviin on kantautunut, että ihmiset ovat vahingossa

ostaneet tuontituotteita, koska ovat erehtyneet luulemaan niitä kotimaisiksi.

Kotimaista koriin

Eskelinen on seurannut keskustelua suomalaisen ruuantuotannon tilasta. Maidontuottajaa harmittaa, että kauppojen hinnanalennuskampanjat sattuivat tuottajille tiukkaan aikaan. Samalla hän kuitenkin uskoo kampanjan vauhdittaneen kotimaisten tuotteiden menekkiä.

Eskelinen toivoo, että kotimaisuusaste kuluttajan ruokakorissa lisääntyisi entisestään. Hän ehdottaa keinoksi ruokaketjun läpinäkyvyyden lisäämistä.

Tilanne maitosektorilla on ollut hankala jo pitkään, mutta Eskelinen luottaa silti positiivisen asenteen voimaan ja suuntaa katseensa tulevaisuuteen.

”Positiivisuuden kautta on eteenpäin mentävä.”

TYTTI TERMONEN

Jari Leppä: Kilpailulaki ajastaan jäljessä

Kaupan osuuden kasvu maidon hinnasta ei tule yllätyksenä, maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja **Jari Leppä** (kesk.) toteaa.

”Kehityksen kulku on ollut nähtävillä ja se on ollut osaltaan syynä maatalouden ahdistukseen.”

Leppä sanoo, että nyt on todellakin tehtävä jotakin ja yksi tärkein asia on kilpailulain päivittäminen.

”Kilpailulaki on ajastaan jälkeen jäänyt, se pitää uudistaa. Nyt esimerkiksi tuontia ei tulkitä kilpailuksi, mutta maahan

tuodaan ruokaa suuria määriä.”

Sipilän hallitusohjelmassa on kirjaus ”Arvioidaan kilpailulainsäädännön muutostarpeet ja ryhdytään tarvittaessa toimenpiteisiin EU:n kilpailulainsäädännön puitteissa”.

Leppä kertoo, että vielä ei ole tiedossa, millä aikataululla kilpailulakiin tartutaan.

Hän muistuttaa suomalaisen ruuan olevan tutkitusti laadukasta ja tuotantoon on tiukat standardit.

”Laadun pitää näkyä hinnassa.”

TUURE KIVIRANTA

Mepit vaativat EU:lta tukea tuottajille

STRASBOURG (MT)

Euroopan parlamentin maatalousvaliokunta vaatii komissiolta roimaa puuttumista maidontuottajien vaikeuksiin.

Tärkeintä olisi löytää keinoja suojata tuottajia maidon hinnan suurilla vaihteluilta.

Käytössä olevat työkalut, kuten interventio tai yksityisen varastoinnin tuki eivät ole riittävän tehokkaita eivätkä ratkaise nykyisiä ongelmia.

Valiokunta vaatii myös, että tuottajan asemaa ruokaketjussa on parannettava.

Maatalouskomissaari **Phil Hogan** on luvannut puuttua kaupan vahvaan asemaan. Valiokunta ei pidä Hoganin aikeita

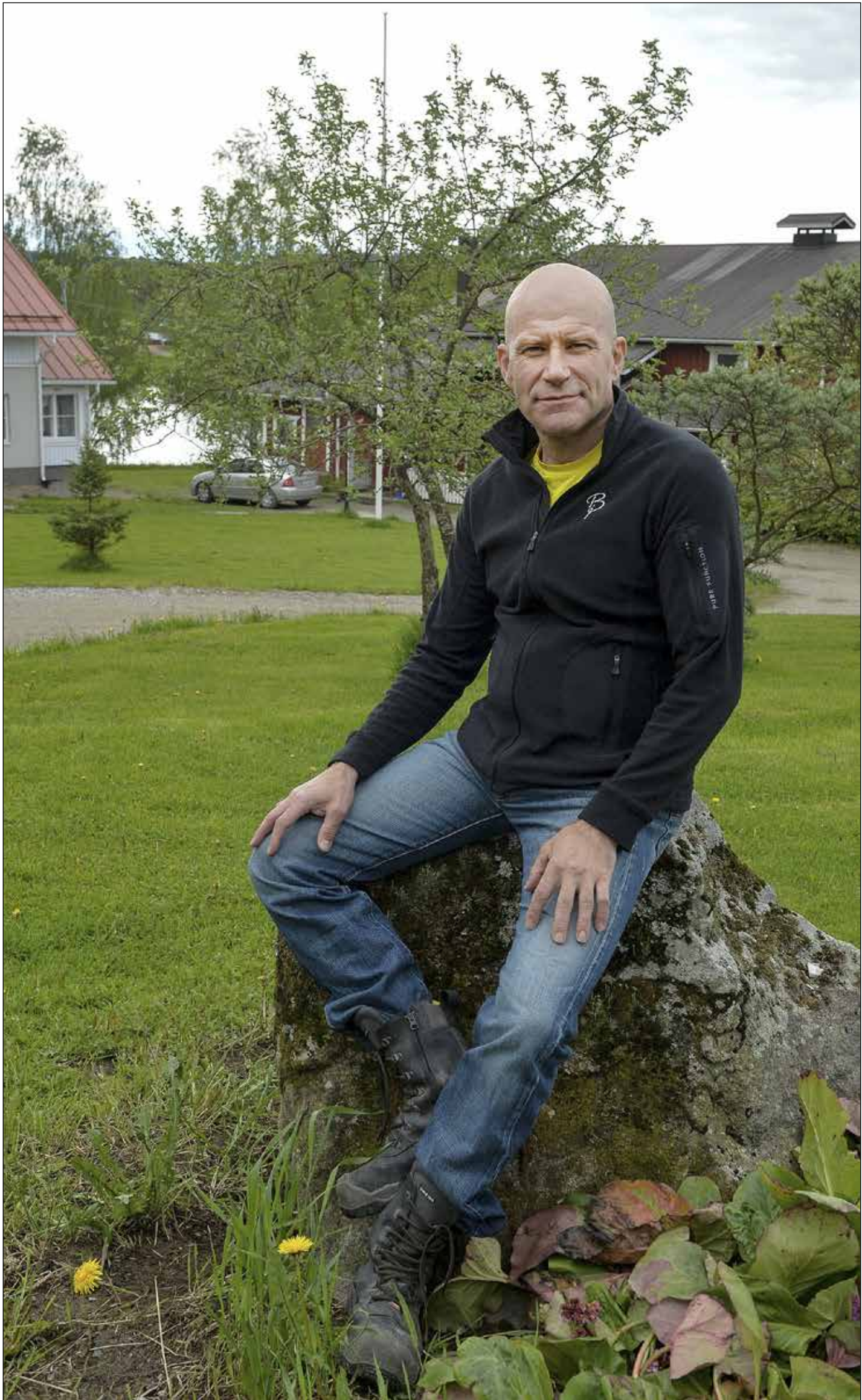
riittävän voimakkaina.

EU:n jäsenmaiden puheenjohtajamaan Latvian pääministeri **Laimdota Straujuma** ehdotti viime viikolla, että komissiolta pitäisi pyytää uutta tukipakettia maidontuottajille.

Apu kohdistuisi Venäjän asemasta tuontikiellosta pahiten kärsineille Suomelle ja Baltian maille.

”Maidon hinta on alle tuotantokustannusten. Suurin osa karjasta on laitumella, mutta on epäselvää, onko tuottajilla varaa hankkia ensi talven rehut”, Latvian maaseutukeskuksen projektikoordinaattori **Anna Čiplika** kertoo tilanteesta Latviassa.

AIMO VAINIO

Juha Eskelinen odottaa valoisampia aikoja maidontuotantoon.

Tilalliset jäivät tietoa vaille saastuneen veden käytöstä

» Jos eläimet ovat päivänkin juomatta, sillä on kauhea vaikutus hyvinvointiin ja tuotoksiin.

Jos eläimet ovat päivänkin juomatta, sillä on kauhea vaikutus hyvinvointiin ja tuotoksiin.

PAAVO MYLLYMÄKI

Maskun ja Nousiaisten asukkaat keittävät keskiviikkona jo seitsemättä päivää ruoanlaittoon ja juotavaksi tarkoitettua talousvettä. Vesilaitoksen verkossa havaittiin suolistoperäistä enterokokkibakteeria viime viikolla.

Koska kyseessä ei ole vedenkäyttökielto vaan ainoastaan keittokehoitus, ei veden hätäjakelua ole käynnistetty.

Tästä koitui päänsivuaa erityisesti kotieläintiloilla, jotka tarvitsevat suuria määriä puhdasta vettä eläinten juomavedeksi.

”Tällainen yksityiskohta puuttui varautumissuunnitelmasta”, miettii kunnan teknisen johtaja **Mariika Nurmikko**.

Maskun kunta tiedotti asukkaalleen ja paikallisille yrityksille ongelmista lukuisia kanavia hyödyntäen. Paikallisille kotieläintilallisille jäi kuitenkin epäselväksi, voiko vettä juottaa kaikille eläimille.

”Ikävä kyllä emme ole saaneet eläinlääkäreiltä suoraa vastausta”, Nurmikko toteaa.

Osa tilallisista oli oma-aloitteisesti yhteydessä ympäristöterveydenhuoltoon. Heille vakuuteltiin jo pian keittokehottuksen jälkeen, että riski eläinten terveydelle oli pieni. Kommunikaatiokatkos alueen viranomaisen välillä ehti kuitenkin aiheuttaa runsaasti huolta MT:n haastattelemille tilallisille.

Uudenkaupungin ympäristöterveydenhuollon johtajan **Kaisa Nivolan** mukaan syytä huoleen ei ollut. Vedenjakelun varajärjestelmiin tulisi Nivolan mukaan kiinnittää tiloilla enemmän huomiota.

Mahdolliseen eläinten terveyteen kohdistuvaan uhkatilanteeseen olisi reagoitu tapauskohtaisesti. Häätätilanteessa puhdasta vettä olisi voitu kuljettaa esimerkiksi sammuuskalustolla.

”Varmasti sitä olisi yritetty, mutta mitään selkeää sapluunaa ei ole olemassa”, kertoo Nivola toiminnasta mahdollisessa kriisitilanteessa.

Parhaassa tapauksessa keittokehoitus vedetään takaisin jo torstaina 11.6., kun veden kloorauksen jälkeisten uusintatestien tulokset saadaan. Päätökseen tarvitaan kaksi peräkkäistä puhdasta tulosta.

”Pitää tietenkin pelata varman päälle”, Nurmikko muistuttaa.

Tuottajat huolissaan

”Tämäntyyppinen vahinko on enemmän kuin poikkeuksellinen”, miettii Varsinais-Suomen MTK:n toiminnanjohtaja **Paavo Myllymäki**.

Matalan riskin tapausten tulisi joka tapauksessa herättellä miettimään huoltosuunnitelmien yksityiskohtia, hän toivoo.

Kotieläintilallisten ohella huolissaan olivat myös puutarhayrittäjät. Pelko kloorin vaikutuksesta kukkien kasvuun osoittautui kuitenkin aiheettomaksi.

Tapahtunuttakin enemmän Myllymäki harmittelee puutteellista tiedotusta. Paikalliset tilalliset joutuivat selvittämään asiaa itse, eikä käyttöluvan jälkeenkään saatu tarkkaa tietoa poikkeustilanteen kestoista. Selkeän suunnitelman puute olisi pahimmillaan johtanut eläinsuojeluasiaan.

”Jos eläimet ovat päivänkin juomatta, sillä on kauhea vaikutus niiden hyvinvointiin ja tuotoksiin”, Myllymäki muistuttaa.

Vaikka tilalliset selvisivät säikähdyksellä, herättelivät tapahtumat kuntayhtymää varautumaan vedenjakelun poikkeustilanteisiin.

OLLI TOIVANEN

Valio jättää Maito ja Terveys ry:n

Valio ei enää ensi vuoden alusta ole Maito ja Terveys ry:n kannattajajäsen.

Päättös yhdistyksen jättämisestä on osa kulukuuria.

Valion strategia ja mainonta-toimintojen johtaja **Rauno Hiltunen** kertoo toisen synn lähtöön olevan, ettei yhtiö enää ole tyytyväinen tapaan, jolla Maito ja Terveys ry hoitaa maitoon liittyvää ravitsemusviestintää.

Yhdistyksen kukkaroon Valion lähtö tekee suuren loven, koska yhtiö on ollut toiminnan suurin rahoittaja. Summaa Hiltunen ei kerro.

”Tosi ikävää ja surullista”, kommentoi Valion päätöstä Maito ja Terveys ry:n hallituksen puheenjohtaja **Kristiina Hannula**. Hän kuitenkin kertoo ymmärtävänsä päätöksen taustalla olevan yhtiön vaikean taloudellisen tilanteen.

Hannulan mukaan jäsenistö on kokenut yhdistyksen tekevän hyvää ja puolueetonta työtä ja

edistävän maidon käyttöä osana terveellistä ruokavaliota.

Valion päätöstä on jo käsitelty hallituksessa ja siitä on kerrottu jäsenistölle.

Hallitus kokoontuu ensi viikolla pohtimaan ensi vuoden talousarviota ja sitä, miten Valion jättämä aukko täytetään.

Maito ja Terveys ry vuonna 1958 perustettu asiantuntijaorganisaatio, joka kokoaa maidon ja maitovalmisteiden tutkittua ravitsemustietoa ja viestii siitä eteenpäin.

Jäseninä on 18 kansanterveys-, kotitalous- ja neuvontajärjestöä, tutkimustahoa, maito-, maatalous-, liikunta- ja nuorisolaan järjestöä, kuten MTK ja Elintarviketurvallisuusvirasto Evira.

Valion lisäksi kannattajajäseniä ovat Juustoportti ILO Oy, Kuusamon Juusto Oy, Osuuskunta Maitokolmio, Osuuskunta Maitomaa Osuuskunta. Satamaito ja Ålands Centralandelslag ÅCA.

MAIJA ALA-SIURUA

Luomuun siirtyville maidontuottajille opas

Luonnonmukaiseen maidontuotantoon siirtyvien tilojen avuksi julkaistiin tiistaina Luonnonmukaisen maidontuotannon hyvät toimintatavat -opas.

Pro Agrian oppaan tarkoituksena on helpottaa luomumaidontuotantoon siirtymistä ja käytännön toteutusta.

”Tavoitteena on tukea luomumaidontuotannon kehitymistä ja antaa ohjeita eläinten hyvinvointiin sekä kestävään tuotantoon. Opas sisältää myös eläinsuojelumääräyksiä ja täydentävien ehtojen kohtia”, kertoo luomutuotannon erityisasiantuntija **Pirkko Tuominen** Pro Agria Pohjois-Savosta.

Nyt julkaistu opas on osa Pro Agrian hyvien toimintatavoista kertovien oppaiden sarjaa. Sarjassa on aikaisemmin ilmestynyt Luonnonmukaisen

naudanlihantuotannon hyvät toimintatavat -opassarjan tavoitteena on hyvien tuotanto- ja toimintatapojen kokoaminen, jotta tiloilla on helpompi siirtää luomutuotantoon, tehostaa jo olemassa olevaa luomutuotantoa sekä karsia turhia kustannuksia”, kuvailee Pro Agria Etelä-Suomen kehityspäällikkö **Marija Suutarila** tiedotteessa.

Sarja laajenee tämän kesän aikana Luonnonmukaisen rehuviljan ja valkuaiskasvien tuotannon sekä Luonnonmukaisen lampaanlihan- ja kutunmaidontuotannon hyvät toimintatavat -oppailla.

TYTTI TERMONEN

Oppaat osoitteessa www.proagria.fi/luomu.